

Nr 424

Av herr Martinsson m. fl., om en ökad produktion av tvårumslägenheter, m. m.

Bostadsfrågan har under efterkrigstiden varit ett av de mest debatterade politiska och ekonomiska problemen. Det förekommer att representanter för olika politiska partier i sina uttalanden redovisar en optimistisk syn på möjligheterna att åt medborgarna i vårt land skapa bostäder, som fyller rimliga krav på utrymme och standard, samtidigt som kostnaderna för bostäderna blir sådana att familjer med vanliga inkomster har möjligheter att efterfråga dem. Även om kostnadsläget för dagen är högt, framhålles det att fastigheterna har sådan livslängd att man nu i hög grad bygger för framtiden och ej bör ta för stor hänsyn till dagens inkomstläge. Det framhålles även, som skedde i statsutskottets yttrande nr 38 år 1966, att med den hushållssammansättning som vi har att räkna med framöver måste en förhållandevis stor del av nyproduktionen utgöras av lägenheter som är större än två rum och kök. Erfarenheterna visar även att stigande inkomster efter ett antal år kommit att få en från början tämligen avskräckande hyra att framstå som rätt rimlig.

Om man däremot har en mera pessimistisk syn på utvecklingen, kan man nu ur statsverkspropositionen utläsa att kostnaden per lägenhet i flerfamiljshus ökat från 51 200 kronor år 1963 till 68 500 kronor år 1966 eller med 34 %. Den genomsnittliga ytan för lägenheter i flerfamiljshus med beslut om statliga lån har ökat från 61 m² år 1960 till 75 m² år 1966. Denna ökning beror enligt inrikesministern delvis på den förskjutning mot större lägenhetstyper som skett men till inte oväsentlig del också på en ökning av rumsytorna. Av en i statsverkspropositionen återgiven sammanställning framgår att år 1961 lägenheter på 4 eller flera rum och kök utgjorde 12 % av nyproduktionen men att andelen år 1966 stigit till 18 %. Andelen lägenheter på två rum och kök, som 1961 var 32 %, sjönk fram till år 1964 till 23 % och har sedan varit oförändrad. Tvårumslägenheterna synes dock även under åren 1964—1966 ha fått större rumsyta.

Den utveckling som här återgivits har fört med sig att det framstår som omöjligt för många löntagare att påtaga sig hyreskostnaden för en bostad i ett nyuppfört hus. Det övervägande antalet av lägenheter i nyuppförda hus utgöres av lägenheter som är större än två rum och kök. Många unga familjer skulle helst vilja ha en tvårummare, för vilken de kan tänka sig ha möjlighet att betala hyran, men de hänvisas på många orter till betydligt

större och dyrare lägenheter. Även bland de handikappade är läget många gånger svårt. Vid saneringar i våra stadskärnor måste många gånger personer med förtidspension flytta ifrån små men relativt billiga lägenheter. Av vederbörande byggherre anvisas de då lägenheter som de icke ser sig någon möjlighet att acceptera. Av dagspressen framgår även att man i en mellansvensk stad stött på påtagligt köpmotstånd vid utbudande av lägenheter som framstått alltför dyra för de bostadssökande. Enligt vår mening finns det nu skäl att under en övergångstid öka produktionen av tvårumslägenheter för att tillgodose efterfrågan på denna typ av lägenheter. Då det är förenat med vissa svårigheter att få fram material från landets alla bostadsförmedlingar är det inte möjligt för oss att framlägga fullt bevis för att de bostadssökande i första hand efterfrågar dessa lägenheter. Från staden Sundsvall finns dock belägg för att under år 1966 mera än 46 % av de bostadssökande efterfrågade just tvårumslägenheter. Endast omkring 10 % av de bostadssökande efterfrågade i första hand lägenheter på fyra eller flera rum och kök. Vi har anledning tro att förhållandet är liknande på andra håll i landet.

Enligt vår mening bör man även kunna åstadkomma ett bättre sakernas tillstånd genom en ökad satsning på flexibla lägenheter av olika slag. Sedan flera årtionden praktiseras på många håll det systemet att av en trerummare ett rum får utgöra uthyrningsrum med särskild toalett och särskild ingång. Uthyrningsrummet kan sedan utnyttjas av värdfamiljen, när inkomsterna ökat och familjen eventuellt blivit större. Systemet har givetvis även sina nackdelar men kan vara en av flera tänkbara lösningar. Mera komplicerade system av hela huskroppar, som kan omdisponeras för olika behov, kan även övervägas. Detta bör kunna ske inom Kungl. Maj:ts kansli.

Med vissa förhoppningar kan man även se på den utlovade omprövningen av frågan om kvotfördelningen. Den nu använda fördelningen av kvoten i antal lägenheter måste driva upp intresset av att bygga stora lägenheter. En fördelning av kvot i kvadratmeter våningsyta kan komma att bidra till att man i större utsträckning vid projekteringen tar hänsyn till det aktuella behovet och den vid bostadsförmedlingarna aktuella efterfrågan.

På grund av det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av statsverkspropositionens avsnitt om bostadsförsörjningen måtte i en skrivelse till Kungl. Maj:t

dels begära en ökning av tvårumslägenheternas andel av nyproduktionen i flerfamiljshus under en övergångs- och prövotid av tre år,

dels ock begära en utredning inom Kungl. Maj:ts kansli om s. k. flexibelt byggande.

Stockholm den 24 januari 1968

Bo Martinsson (s)

Elvira Holmberg (s)

Rosa Svensson (s)